

RTU studiju kurss "Tiesību teorijas aktualitātes un tiesību filozofija"**0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0153
Nosaukums	Tiesību teorijas aktualitātes un tiesību filozofija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Artūrs Gaveika - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss palīdz maģistrantiem saprast un pārzināt tādas tiesību teorijas un tiesību filozofijas idejas un koncepcijas, kurām ir nozīmīga loma mūsdienu tiesību zināšanu sistēmā, attīstīt un pilnveidot tiesības teorētiskās zināšanas, palīdzēt sagatavoties Valsts vienotajam jurista eksāmenam, apgūt tiesisko attiecību regulējumu (juridiskas konstrukcijas, tiesisko regulēšanas mehānismu). Studiju kursa apguves ietvaros tiek analizētas praksē balstītas situācijas tiesisko attiecību jautājumos, tādējādi paaugstinot studējošo konkurētspēju darba tirgū.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir veidot studentu izpratni par tiesību teorijas un tiesību filozofijas aktualitātēm, sniegt priekšstatu par tiesības teorijas koncepcijām un tiesību filozofijas ideju evolūciju un svarīgākajām funkcijām mūsdienu valstī.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studenti patstāvīgi analizē studiju kursa literatūru un citus avotus, konspektē studiju kursa jautājumus, gatavojas praktiskajām seminārnodarbībām un/vai kontroldarbiem, un/vai citiem pārbaudes darbiem, un/vai eksāmenam, pilda praktisko darbu - juridisko kāzusu un veic citus mājasdarbus un/vai uzdevumus.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Neimanis J. Ievads tiesībās. Rīga, 2004, 214 lp, ISBN 9984-9770-0-5. https://www.researchgate.net/profile/Janis-Neimanis/publication/328807991_Ievads_tiesibas_Introduction_to_law/links/5bff987e92851c63caafd868/Ievads-tiesibas-Introduction-to-law.pdf 2. Kriviņš Anatolijs. Tiesību jēdziens un būtība. Rīga: Autorizdevums: 2020, 325 lp. https://dom.lndb.lv/data/obj/file/29417028.pdf 3. Plotnieks A. Tiesību teorija & juridiskā metode. Rīga: Izdevējs „Izglītības soli”, 2009. – 312 lpp. 4. Plotnieks A. Dogmatiskas tiesības. Rēzekne: Rēzeknes augstskola, 2008. - 159 lpp. 5. Petražicka L. Tiesību un valsts teorija sakara ar mācību par morāli (uz emocionālās psiholoģijas pamatiem). Pamata vilcienos saīsināti atstāstījies, līdz ar komentāriem Kārlis Ducmans. Rīga: Augusta Golta apgādība, 1931. 356 lpp. 6. Krastiņš I. Tiesību doktrīnas. Rīga : LU, 2000. 57 lpp. 7. Iljanova D. Vispārējo tiesību principu nozīme un piemērošana. Rīga: Ratio iuris, 2005. 141 lpp. 8. Valters P. Tiesību teorija: mācību līdzeklis. Rīga: Ekonomikas un kultūras augstskola, 2002. 9. Broks J. Tiesības filozofija. Doktrīnas, koncepcijas, diskursi. Otrais pilnveidots un papildinātais izdevums. Rīga: Biznesa augstskola „Turība”, 2008. 432 lpp. 10. Broks J. Tiesību filozofija. Doktrīnas, koncepcijas, diskursi. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2004. 423 lpp. 11. Kūle M., Kūlis R. Filozofija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1998. 656 lpp. 12. Melkīsis E. u. c. Juridiskās metodes pamati. Rīga, SIA Ratio iuris, 249 lpp. 13. Melkīsis E. Tiesību normu iztulkošana, 2000, LU, Rīga. file:///C:/Users/Arturs.Gaveika/Downloads/Tiesibu%20normu%20iztulkosana(E.Melkisis).pdf 14. Juridiskās metodes pamati. 11 soli tiesību normu piemērošanā. Rakstu krājums Dr.habil.iur., profesora Edgara Melkīša zinātniskā redakcijā. Rīga: Ratio iuris, 2003. 249 lp 15. Levits E. Valstsgriba, idejas un domas Latvijai 1985-2018. Rīga, Latvijas Vēstnesis. 2019. 848 lpp. ISBN 978-9984-840-56-7. Papildu/Additional: 1. Horns N. Ievads tiesību zinātnē un tiesību filozofijā // Likums un Tiesības 1999. 1. sēj.; 2000. 2.sēj. 2. Čipeliuss R. Tiesību būtība, Rīga: 2001 3. Rubenis A. Senās Grieķijas dzīve un kultūra. Rīga, Zvaigzne, 1994. 167 lpp. 4. Rubenis A. Senās Romas dzīve un kultūra. Rīga: Zvaigzne ABC, 1995. 177 lpp. 5. Rubenis A. Viduslaiku dzīve un kultūra Eiropā. Rīga: Zvaigzne ABC, 1997. 527 lpp. 6. Rubenis A. Dzīve un kultūra Eiropā absolūtisma un apgaismības laikmetā. Zvaigzne ABC, 1996. 365 lpp. 7. Rubenis A. Dzīve un kultūra Eiropā renesanses un reformācijas laikmetā. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 388 lpp. 8. Filozofijas atlants: Attēli un teksti/ Pēteris Kuncmanis, Francis Pēteris Burkarts, Francis Vīdmanis ; Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 251 lpp. 9. Lazersons M. Hugo Grocijs kā dabisko un starptautisko tiesību teorētiķis // Tieslietu Ministrijas Vēstnesis (1920 – 1940). 11 sējums: 1932 / Faksimilizdevums. Sast. A. Šmite; atb. red. S. Terehova; Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, Senatora Augusta Ļēbera fonds. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004. [XII] 65. – 97. lpp. 10. Lazersons M. B. Spinoza, kā tiesību un valsts filozofs (250 gadu piemiņai). 6 sējums: 1927 / Faksimilizdevums. Sast. A. Šmite; atb. red. S. Terehova; Latvijas Republikas Tieslietu ministrija, Senatora Augusta Ļēbera fonds. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004 49. – 68. lpp. 11. Dvorkin R. Law, s empire. Ljndon: Fontana Press, 1986. XIII, 470 p. 12. Hart H. L. A. The Concept of Law. - 2nd ed. - Oxford : Clarendon Press, 1994, 315 p. 13. Peczenik A. On law and reason – Dordrecht: Kluwer, 1989. XII, 329 p.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Tiesību teorijā un tiesību filozofijā

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Tiesību izpratne un tiesību doktrīnas. Tiesību saimes un to attīstības tendences, tiesību un tiesiskā sistēma. Sociālās normas, to jēdziens un veidi. Tiesību normas jēdziens, iedalījumi, tiesību normas struktūra un tiesību normu hierarhija.	4	8	0	0
2. Tiesību avoti, to veidi un klasifikācija. Vispārējie tiesību principi un to piemērošanas aspekti. Judikatūra, tiesu prakse un tiesnešu tiesības. To jēdziens, vieta tiesību avotu sistēmā un saistošais spēks. Normatīvo aktu jaunrades jēdziens, process, stadijas un vadošie principi. Tiesiskās attiecības un juridiskā atbildība.	4	8	0	0
3. Tiesību normu spēka aspekti. Vispārējo tiesību principu piemērošana tiesību normu iedarbības laika ierobežošanā. Tiesību normas atpakaļvērsts spēks. Tiesību normu realizācija un tiesību normu piemērošana, piemērošanas soli un metodes. Tiesību normu interpretācija. Satversmes iztulkošana. Starptautisko tiesību normu un Eiropas Savienības tiesību normu interpretācijas īpatnības.	4	8	0	0
4. Tiesību tālākveidošana, tās priekšnoteikumi un paņēmieni. Tiesību normu kolīzijas un to novēršana.	2	6	0	0
5. Valsts (ideālā valsts) Platona, Aristoteļa un Cicerona darbos. Rainis par valsti, tautu, brīvību, taisnīgumu un laimi. Taisnīgums Platona, Aristoteļa, Cicerona, Kelzena, Radbruha, Dvorkina un Roulza darbos. Sabiedriskais līgums/sākotnējais līgums Hobsa, Loka, Monteskjē, Ruso un Kanta darbos.	4	8	0	0
6. Valsts varas dalīšana Loka, Monteskjē, Ruso un Kanta darbos. Kanta brīvības un mūžīgā miera koncepts. Viesmīlības princips. Kategoriskais imperatīvs. Interesu filozofija (Jērings).	4	8	0	0
7. Pamatnorma, normatīvo tiesību aktu hierarhija Kelzena darbos (tiesību pozitīvisms). Tiesiskās valsts koncepts. Vienlīdzības ideja. Sociāli atbildīgas valsts koncepts.	2	8	0	0

Kopā:	24	54	0	0
-------	----	----	---	---

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj parādīt padziļinātas juridiskai jomai atbilstošas faktu, teoriju, likumsakarību un tiesību filozofiju zināšanas un izpratni, kā arī orientēties tiesību sistēmā, izvērtēt tiesību jomas veidošanas vēsturiskos filozofiskos aspektus, padziļināti izprast un kritiski vērtēt attiecīgas jomas svarīgākos jēdzienus un likumsakarības.	Semināra vērtēšana, eksāmens.
Spēj izmantojot apgūtus teorētiskos pamatus un prasmes, spēj nošķirt publiskas tiesiskās attiecības no privāttiesiskām attiecībām, juridiskam konstrukcijām un formulēt strīdīgas tiesiskās attiecības situācijas.	Semināra vērtēšana, eksāmens.
Spēj, balstoties uz pētniecības metodēm un jaunākajām juridiskās zinātnes atziņām, identificēt attiecīgas jomas problēmas filozofiskos aspektus un rast to risinājumus, attīstīt iemaņas radošas praktiskās pieejas materiālo un procesuālo tiesību piemērošanā.	Referāta izstrāde un prezentēšana, eksāmens.
Prot pareizi interpretēt tiesību normas, izvērtēt un izvēlēties pareizāko tiesību normu piemērošanu, risinot juridiskos kāzus.	Kontroldarbs, eksāmens.
Spēj pielietot iegūtas zināšanas un iemaņas tiesību normu piemērošanā, metodoloģiski pareizi atrast un piemērot tiesību normas, lai sekmīgi nokārtotu vienotu valsts eksāmenu, sekmīgi strādātu jurista darbā un arī turpmāk sekmīgi kvalificētos jurista reglamentētajās profesijās.	Juridisko kāzusu risināšana, eksāmens.
Spēj pareizi pieņemt un pamatot lēmumus, nepieciešamības gadījumā veikt analīzi un radīt bāzi lēmumu pieņemšanai tiesiskajās attiecībās.	Juridisko kāzusu risināšana, eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Semināru vērtēšana	10
Referāta izstrāde un prezentēšana	20
Kontroldarbs	20
Juridisko kāzusu risināšana,	10
Eksāmens	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	10.0	14.0	0.0		*	